

→ Vrouwen in de media 2010

Een onderzoek naar de zichtbaarheid van vrouwen
in de Nederlandse media in 2010

Inhoud

Inleiding 2

Methode 2

Vrouwen in de Nederlandse media 3

Aandacht voor vrouwen in de Nederlandse dagbladen 3

Aandacht voor vrouwen in televisie-uitzendingen 4

Vrouwen per rubriek 4

Vrouwelijke politici in het nieuws 5

Vrouwelijke politici in de Nederlandse dagbladen 6

Vrouwelijke politici in de televisie-uitzendingen 6

Man versus vrouw in de politieke berichtgeving 7

Partijleiders in de Nederlandse dagbladen 7

Tweede Kamerleden in het nieuws 8

Samenvatting & Conclusie 9

Meer weten?

Internet

→ www.nieuwsmonitor.net

→ info@nieuwsmonitor.net

→ Twitter: @Nieuwsmonitor

Onderzoekers

Nadia Ismaili

Joep Schaper

Kasper Welbers

Kim Janssen

Nel Ruigrok

→ 06 27 588 586

→ nel@nelruigrok.nl

→ Inleiding

In opdracht van sprekersbureau *ZijSpreekt* en *Vrouwenindemedia.nl* heeft de Nederlandse Nieuwsmonitor de zichtbaarheid van vrouwen in de Nederlandse media onderzocht. De media zijn een afspiegeling van de Nederlandse samenleving. Ondanks dat meer dan de helft van de Nederlandse bevolking uit vrouwen bestaat, komen vrouwen in de media minder vaak aan het woord dan mannen. Uit verschillende onderzoeken van o.a. het Global Media Monitoring Project 2009 is gebleken dat bijna 80% van de berichtgeving in dagbladen en tv over mannen gaat.

In dit onderzoek kijken we naar het aantal deskundige vrouwen in zowel de landelijke dagbladen als in informatieve programma's van de publieke omroepen. Op basis hiervan is bepaald welke vrouw in 2010 het meest in het nieuws is geweest.

→ Methode

Het onderzoek strekte zich uit over een aantal landelijke dagbladen en de informatieve programma's van de publieke omroepen.

Dagbladen:

De landelijke dagbladen in de periode 01/01/2010 tot en met 31/12/2010 met uitzondering van het Algemeen Dagblad en NRC Next zijn gescand: *De Volkskrant*, *NRC Handelsblad*, *De Telegraaf*, *Trouw*, *Sp!ts*, *Metro* en *De Pers*. Van deze dagbladen zijn alle katernen meegenomen. Het gaat daarbij in totaal om 207.658 artikelen. In tabel 1 is te zien om hoeveel artikelen per dagblad het gaat. Onze analyses zijn gebaseerd op de opgemaakte versies van de dagbladen zoals die dagelijks verschijnen op de websites van de dagbladen. Het Algemeen Dagblad heeft op haar website geen opgemaakte versie van de krant en kon hierdoor niet in het onderzoek worden meegenomen. NRC Next bevat veelal dezelfde artikelen of een samenvatting daarvan als het NRC Handelsblad. Om deze reden is NRC Next niet meegenomen.

Tabel1. Totaal aantal artikelen per dagblad

Dagblad	Aantal artikelen
<i>De Volkskrant</i>	43.412
<i>NRC Handelsblad</i>	31.973
<i>Trouw</i>	35.853
<i>De Telegraaf</i>	48.352
<i>Metro</i>	16.797
<i>De Pers</i>	14.717
<i>Sp!ts</i>	16.554

Televisie-uitzendingen:

De programma's die wij hebben onderzocht zijn: NOS 20.00 uur Journaal, NOVA/Nieuwsuur, Een Vandaag, Netwerk, De Wereld Draait Door, Pauw & Witteman en Knevel & Van de Brink. We hebben hiervoor gebruik gemaakt van de ondertiteling voor doven en slechthorenden in de periode van 19 februari 2010 t/m 31 december 2010. De ondertitelingen van de programma's daarvoor hadden wij niet ter beschikking. De nieuwe programma's van de publieke omroep (Wakker Nederland, Uitgesproken, Altijd Wat en PowNews) hebben wij niet meegenomen. Deze programma's zijn gestart in september 2010, wij beschikken nog niet over afdoende data om daar algemene conclusies aan te kunnen verbinden.

Om de verschillende vrouwen in de media op te sporen zijn we uitgegaan van de lijst met de 100 machtigste vrouwen zoals opgesteld door het tijdschrift Opzij. Opzij heeft deze 'machtige vrouwen' in tien categorieën verdeeld, deze hebben we aangehouden.

We zijn uitgegaan van de namen op zowel de lijst van 2009 als 2010, hieraan zijn door ons nog enkele namen toegevoegd. Zie voor de zoektermen die in dit onderzoek zijn gebruikt de bijlage. We hebben deze vrouwen ingedeeld bij een categorie op basis van de laatst uitgeoefende of voornaamste functie die door hen wordt uitgeoefend. We hebben gekeken hoe vaak ze worden genoemd in de landelijke dagbladen. Ook hebben wij gescand hoe vaak zij worden genoemd bij de publieke omroep. Dit betekent niet alleen dat zij als gast aanwezig waren of anderszins geïnterviewd. Dit betekent dat zij bij naam zijn aangehaald in programma's van de publieke omroep.

→ Vrouwen in de Nederlandse media

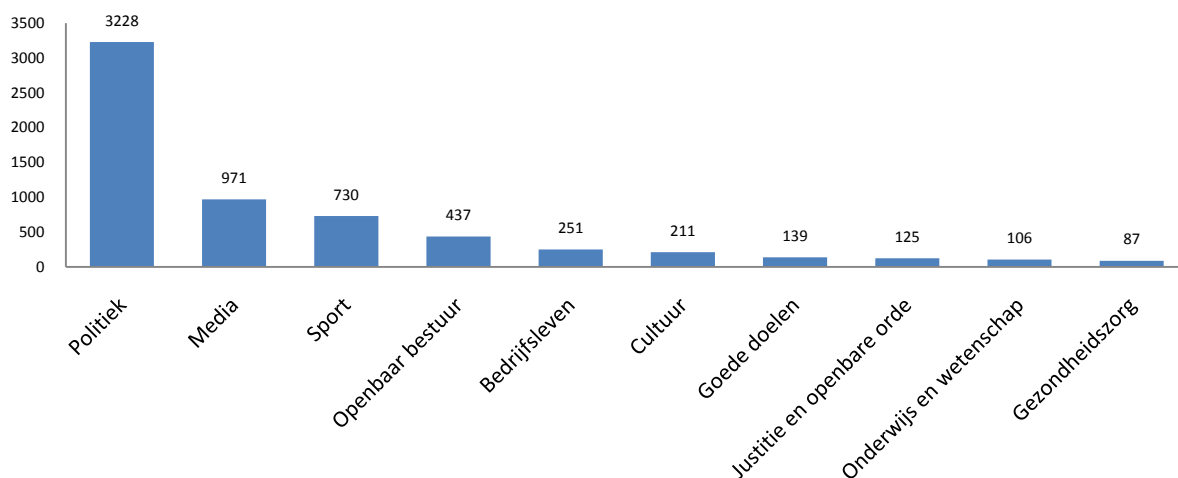
In deze paragraaf gaan we in op de resultaten van het onderzoek. Hierbij maken we onderscheid tussen het nieuws zoals gevonden in de dagbladen en het nieuws zoals uitgezonden in de televisieprogramma's. Na een algemeen overzicht gaan we in op de top 3 van vrouwen in de diverse rubrieken. Meer specifiek gaan we in op de rubriek 'politiek'. Hierbij kijken we naar de aandacht voor de verschillende lijsttrekkers en voor de overige Tweede Kamerleden.

Aandacht voor vrouwen in de Nederlandse dagbladen

We beginnen met een overzicht. In het onderzoek maken we onderscheid tussen de volgende categorieën: openbaar bestuur, politiek, justitie en openbare orde, onderwijs en wetenschap, goede doelen, gezondheidszorg, media, cultuur, sport en bedrijfsleven.

Allereerst geven we in figuur 1 een overzicht van het totaal aantal artikelen waarin deze vrouwen zijn genoemd per categorie.

Figuur 1: Totaal aantal artikelen per categorie

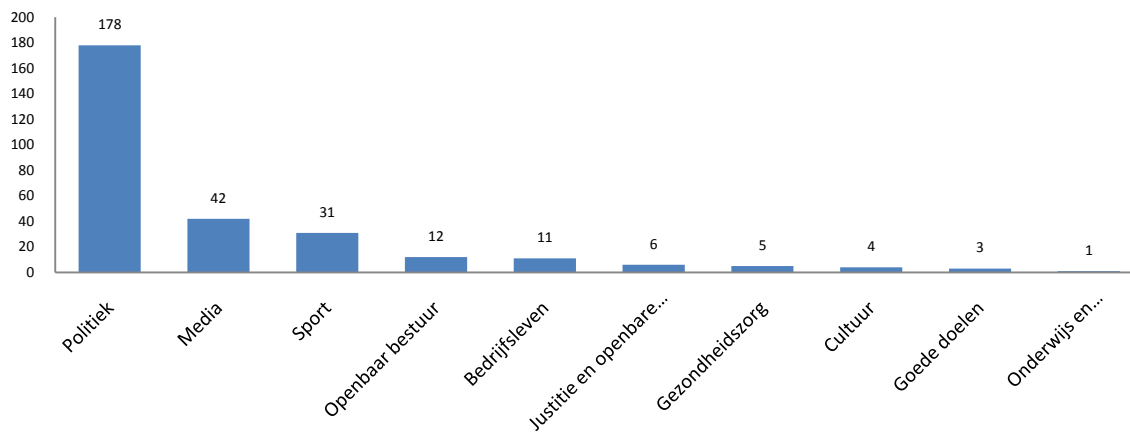

De vrouwen in de categorie politiek worden verreweg het meest genoemd in de landelijke dagbladen. Daarna volgen met grote achterstand media en sport. Gezondheidszorg eindigt onderaan met een totaal van 87 artikelen.

Aandacht voor vrouwen in televisie-uitzendingen

Ditzelfde hebben wij ook gedaan bij de tv-uitzendingen. In figuur 2 geven we een overzicht van het totaal aantal uitzendingen waarin vrouwen zijn genoemd per categorie bij de publieke omroep.

Figuur 2: Totaal aantal uitzendingen per categorie

Bij de televisie-uitzendingen is de top vijf van categorieën die het meest worden genoemd identiek aan de top vijf van de landelijke dagbladen. Ook hier springt politiek eruit, op grote achterstand gevolgd door media en sport. Na de eerste vijf zijn er kleine verschuivingen te zien, zo eindigt hier onderwijs en wetenschap onderaan. De onderlinge verschillen zijn echter minimaal, vrouwen uit een andere categorie dan politiek, media of sport worden nauwelijks genoemd in de televisie-uitzendingen.

Vrouwen per rubriek

De vrouwen in het nieuws zijn vooral vrouwelijke politici. Zij komen in de volgende paragrafen dan ook uitgebreid aan bod. In deze paragraaf kijken we eerst naar de overige rubrieken zoals we hierboven hebben onderscheiden. Per rubriek geven we een top drie van vrouwen die het meest zijn genoemd¹. Hierbij maken we steeds onderscheid tussen het nieuws in de dagbladen en op televisie.

Media:

Dagbladen:

1. Linda de Mol (208)
2. Birgit Donker (180)
3. Clair Polak (143)

Televisie:

1. Clair Polak (13)
2. Linda de Mol (10)
3. Margriet van der Linden (9)

Sport:

Dagbladen:

1. Nicolien Sauerbreij (218)
2. Erica Terpstra (214)
3. Carolien Gehrels (117)

Televisie:

1. Erica Terpstra (12)
2. Nicolien Sauerbreij (11)
3. Leontien van Moorsel (6)

Openbaar bestuur:

Dagbladen:

1. Agnes Jongerius (185)
2. Annemarie Jorritsma (118)
3. Andree van Es (59)

Televisie:

1. Annemarie Jorritsma (7)
2. Agnes Jongerius (4)
3. Edith Snoey (1)

¹ De indeling van de vrouwen in de verschillende rubrieken hebben we gedaan op basis van de lijst zoals gepubliceerd in Opzij. We zijn ons ervan bewust dat sommige vrouwen in meerdere categorieën zouden kunnen thuishoren en ook dat er nog verdere uitsplitsing mogelijk zou zijn geweest. Om het overzichtelijk te houden hebben we echter deze indeling gehanteerd.

Bedrijfsleven:

Dagbladen:

1. Ella Vogelaar (98)
2. Sybilla Dekker (30)
3. Kirsten Verdel (28)

Televisie:

1. Ella Vogelaar (7)
2. Kirsten Verdel (4)
3. Verder geen in deze categorie

Cultuur:

Dagbladen:

1. Marlene Dumas (55)
2. Hedy D'Ancona (53)
3. Francine Houben (36)

Televisie:

1. Hedy D'Ancona (4)
2. Verder geen in deze categorie
3. ... ()

Goede doelen:

Dagbladen:

1. Liesbeth van Tongeren (48)
2. Farah Karimi (46)
3. Tineke Ceelen (13)

Televisie:

1. Farah Karimi, Tineke Ceelen & Liesbeth van Tongeren (1)
2. Verder geen in deze categorie
3. ... ()

Justitie en openbare orde:

Dagbladen:

1. Benedicte Ficq (58)
2. Inez Weski (28)
3. Britta Bohler (15)

Televisie:

1. Inez Weski (5)
2. Benedicte Ficq (1)
3. Verder geen in deze categorie

Onderwijs en wetenschap:

Dagbladen:

1. Esther Mirjam Sent (31)
2. Pauline van der Meer Mohr (25)
3. Henriëtte Maassen van den Brink (12)

Televisie

1. Eveline Crone (1)
2. Verder geen in deze categorie
3. ... ()

Gezondheidszorg:

Dagbladen:

1. Marleen Barth (22)
2. Louise Gunning (18)
3. Aysel Erbudak (16)

Televisie:

1. Aysel Erbudak & Melanie Schultz van Haegen (2)
2. Pauline Meurs (1)
3. Verder geen in deze categorie

→ Vrouwelijke politici in het nieuws

Eerder zagen we al dat de vrouwen die in 2010 prominent in het nieuws zijn geweest toch vooral moeten worden gezocht in de politiek. Vandaar dat we in dit onderzoek hier de nadruk op hebben gelegd en niet alleen de vrouwelijke politici uit de Opzij-lijst hebben meegenomen maar deze hebben uitgebreid met:

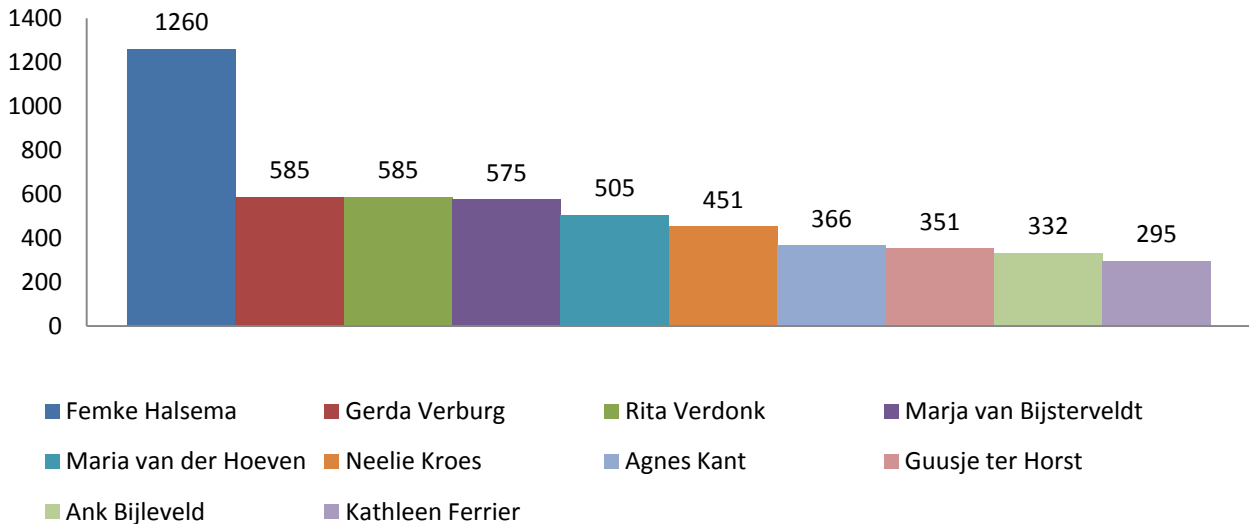
- a) alle vrouwen die in 2010 deel hebben uitgemaakt van de Tweede Kamer, dus zowel uit de periode voorafgaand aan de verkiezingen, ten tijde van het (demissionair) Kabinet-Balkenende IV als de periode na de verkiezingen, ten tijde van Kabinet-Rutte I;
- b) alle vrouwelijke bewindslieden in 2010;
- c) overige vrouwelijke politici (Europese commissie, oud-leden etc).

In onderstaande analyses gaan we in op de mate van zichtbaarheid van deze politica's in de Nederlandse media. We maken wederom onderscheid tussen de dagbladen en de televisie-uitzendingen.

Vrouwelijke politici in de Nederlandse dagbladen

In figuur drie is de hoeveelheid aandacht te zien voor iedere vrouwelijke politicus in de Nederlandse dagbladen van 2010. De lijst wordt met grote voorsprong aangevoerd door Femke Halsema, tot 17 december jl. de partijleider van GroenLinks. Zij wordt gevolgd door twee vrouwen, Gerda Verburg, tot 14 oktober 2010 minister van LNV en Rita Verdonk, lijsttrekker Trots op Nederland.

Figuur 3: Top 10 vrouwen genoemd in dagbladen

De positie van Verdonk is opvallend. Zij verloor bij de verkiezingen van 9 juni 2010 haar zetel in de Tweede Kamer. Dit betekende het einde van een politieke carrière. Verdonk gaf hierbij aan dat de media mede schuldig waren aan het niet behalen van meerdere kamerzetels. Zo stelde Verdonk op Radio 538: "Als ik van de media net zo veel zendtijd zou hebben gekregen als PvdA-leider Job Cohen zou ik „op zijn minst vijf zetels" hebben veroverd."

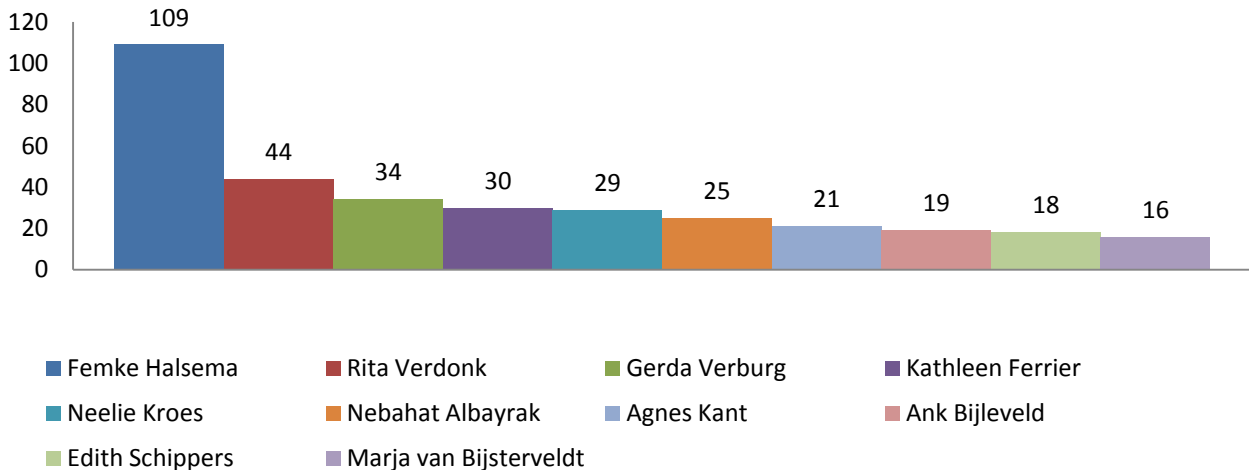
Opvallend is ook dat Kathleen Ferrier een plek in deze top 10 heeft. Zij kreeg landelijk veel aandacht door zich samen met Ad Koppejan op te stellen als tegenstander van de beoogde coalitie van de VVD en het CDA met gedoogsteun van de PVV. Ook voor Ad Koppejan hebben wij gekeken naar het aantal keren dat hij werd genoemd in de dagbladen. Hij is 277 keer genoemd in de periode van 1 januari 2010 t/m 31 december 2010. Dit is net iets minder dan Kathleen Ferrier. Blijkbaar is het voor de media niet van belang of er sprake is van een man of een vrouw, maar gaat het eerder om de vraag in hoeverre een gebeurtenis nieuwswaardig is.

Vrouwelijke politici in de televisie-uitzendingen

In onderstaande figuur gaan we in op de aandacht voor de vrouwelijke politici in de televisie-uitzendingen.

We zien dat er tussen de top 10 van de dagbladen en de televisie-uitzendingen weinig verschil te onderscheiden is. Halsema steekt ook hier met kop en schouders boven de andere vrouwen uit, en ook hier wordt de top 3 verder aangevuld door Rita Verdonk en Gerda Verburg. Edith Schippers is nieuw in de top 10. Dit komt vooral door het programma Nieuwsuur. In deze actualiteitenrubriek is zij 7 keer genoemd. Verder zijn er geen wijzigingen in de genoemde namen.

Figuur 4: Top 10 vrouwen genoemd bij de publieke omroep

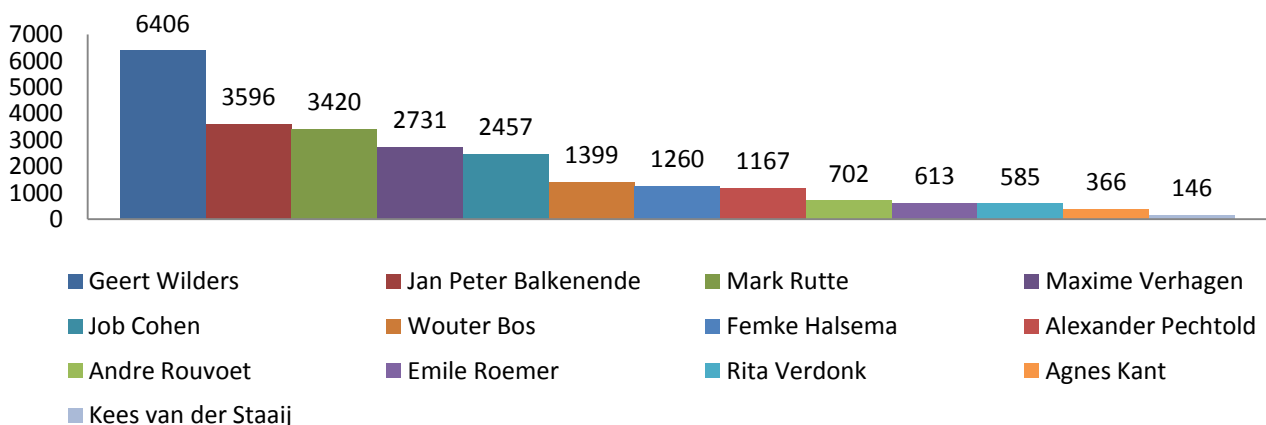
→ Man versus vrouw in de politieke berichtgeving

In het politieke nieuws in de dagbladen gaat de meeste aandacht uit naar de bewindslieden en naar de partijleiders. De overige Tweede Kamerleden krijgen aanzienlijk minder aandacht in de media. In deze paragrafen bekijken we de aandacht voor deze beide groepen politici en kijken daarbij vooral naar de mate waarin er aandacht is besteed aan mannen en vrouwen.

Partijleiders in de Nederlandse dagbladen

Allereerst de politieke leiders. Zeker met de afgelopen verkiezingscampagne in het achterhoofd is het interessant om te kijken hoeveel aandacht deze politici hebben gekregen. In deze paragraaf kijken we naar hun aandacht in de landelijke dagbladen (zie figuur 5). Met name de lijsttrekkers van de grote partijen worden in de dagbladen veel genoemd. De top 3 bestaat uit Geert Wilders, Jan Peter Balkenende en Mark Rutte, gevolgd door Maxime Verhagen en Job Cohen. De lijsttrekkers van de kleine partijen blijven hierbij ver achter. Femke Halsema gaat bij de kleinere partijen wel aan kop, zo behoudt zij ook een voorsprong op Alexander Pechtold.

Figuur 5: Aantal artikelen in dagbladen waarin de verschillende lijsttrekkers zijn genoemd

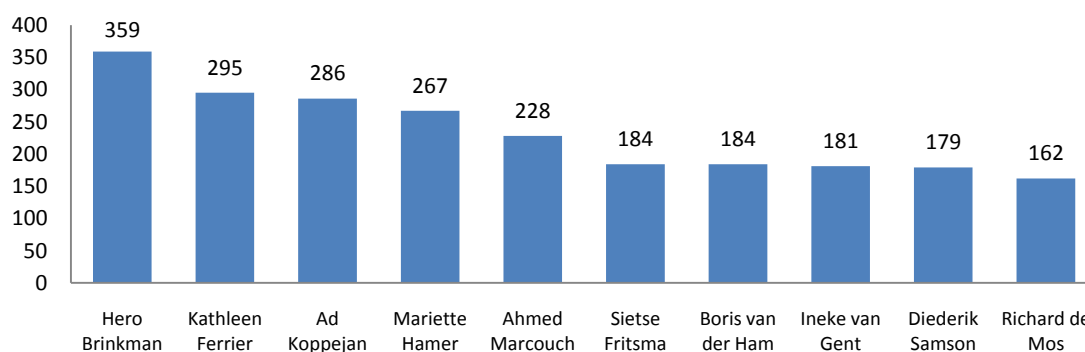
Geert Wilders is met afstand de politicus die in 2010 het meest in het nieuws is geweest c.q. genoemd. Rondom Geert Wilders hebben het afgelopen jaar veel kwesties geleid tot deze ruime media aandacht. Zo was er de rechtszaak tegen Wilders, die live werd uitgezonden op de televisie, zijn toespraak in New York en de spanningen die ontstonden als gevolg van zijn deelname aan het gedoogkabinet. Daarnaast zorgen zijn “duidelijke” en “begrijpelijke” uitspraken voor veel aandacht in de verschillende media.

Ook uit deze figuur lijkt afgeleid te kunnen worden dat de verdeling van media-aandacht met name te maken heeft met de grootte van de partij en met de aanwezigheid van nieuwswaardige incidenten rond een partij of politicus. Het onderscheid tussen mannelijke en vrouwelijke politici lijkt op basis van deze gegevens niet van belang te zijn.

Tweede Kamerleden in het nieuws

We kijken vervolgens ook naar de aandacht voor de Tweede Kamerleden in het afgelopen jaar. Hierbij laten we de partijleiders buiten beschouwing. Wel hebben we alle politici meegenomen die zitting hebben (gehad) in de Tweede Kamer tijdens 2010. In totaal hebben we daarom ook meer dan 150 namen meegenomen in het onderzoek: 121 mannen en 70 vrouwen. In onderstaande figuur geven we de aandacht weer voor de top 10 Kamerleden in de dagbladen.

Figuur 6: Top 10 Tweede Kamerleden genoemd in de landelijke dagbladen

Hero Brinkman voert de lijst aan, gevolgd door de CDA-ers Ferrier en Koppejan. Wanneer we kijken naar de verhouding m/v zien we dat er drie dames voorkomen in de top 10. Dit duidt erop dat de mannelijke Kamerleden meer aandacht krijgen dan de vrouwen. Kijken we echter naar het totaal aantal Kamerleden, dan zien we een ander beeld (zie tabel 2).

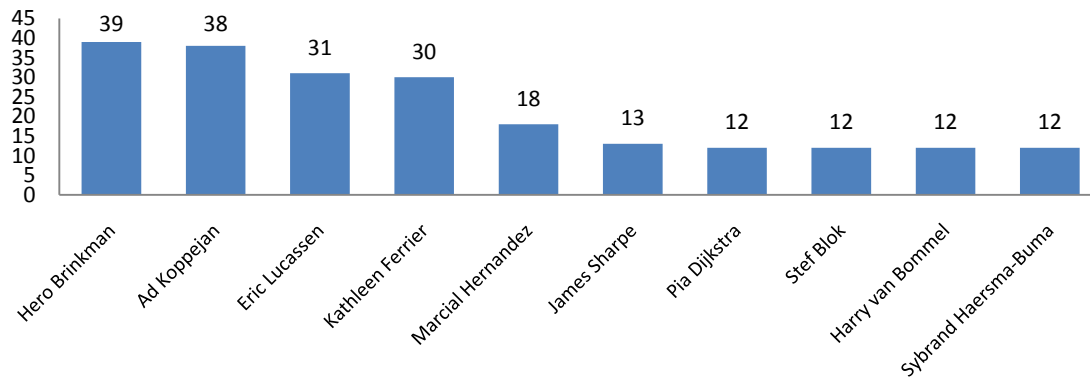
Tabel 2. Overzicht Kamerleden in 2010

	Man	Vrouw
Aantal Kamerleden	121	70
Aantal artikelen 2010	5088	3097
Gemiddeld aantal artikelen	42	44

In de tabel zien we weliswaar dat de mannelijke Kamerleden in totaal meer aandacht krijgen in de dagbladen dan de vrouwelijke politici, maar als we de aandacht berekenen per Kamerlid, dan worden de vrouwelijke Kamerleden gemiddeld in twee artikelen meer genoemd dan hun mannelijke collega's. Ook hier geldt dat media blijkbaar andere selectiecriteria hanteren dan geslacht bij de beslissing te publiceren over een Kamerlid.

In onderstaande figuur geven we de aandacht weer voor de top 10 Kamerleden in de informatieve tv-programma's bij de publieke omroep. Hierbij is de eerste plaats wederom voor Hero Brinkman, gevolgd door Koppejan en Lucassen. In deze top 10 zijn er vier Kamerleden van de PVV: naast Brinkman en Lucassen zien we ook Hernandez en Sharpe terug.

Figuur 7: Top 10 Tweede Kamerleden genoemd in de tv-programma's bij de publieke omroep

In deze figuur komen twee vrouwelijke en acht mannelijke Kamerleden voor, wat er op lijkt te duiden dat er meer aandacht van de publieke omroep is voor mannelijke Kamerleden. Wanneer je kijkt naar de verklaring van de aanwezigheid in de top 10 valt echter direct op dat veel van de politici in de top 10 het afgelopen jaar in opspraak zijn gekomen. Zo ook de vier PVV Kamerleden. Brinkman vanwege zijn oproep tot verdergaande democratisering binnen de PVV, Lucassen vanwege bedreiging van zijn bureaus en een veroordeling wegens ontucht, Hernandez vanwege het uitdelen van een kopstoot en James Sharpe vanwege het runnen van een bedrijf dat consumenten heeft misleid en daarnaast zijn aantijgingen tegen hem geuit wegens mishandeling. Ad Koppejan en zijn CDA-collega Ferrier zien we hier ook weer terug, dit vanwege hun opstelling tegen het gedoogkabinet.

Het onderscheid tussen mannelijke en vrouwelijke politici lijkt ook op basis van deze gegevens niet van belang te zijn. De verdeling van media-aandacht heeft met name te maken met de aanwezigheid van nieuwswaardige incidenten rond een politicus.

→ Samenvatting & Conclusie

Femke Halsema is de vrouw die in 2010 het meest in het nieuws is geweest. Zij wordt in vergelijking met alle andere vrouwen veruit het meest genoemd in zowel de landelijke dagbladen als in de informatieve tv-programma's bij de publieke omroep. In de gehele top 10 is er geen plaats voor andere vrouwen dan uit de categorie politiek. Hoewel media, sport en openbaar bestuur als groep nog relatief veel artikelen hebben, komen er in de top 10 geen vrouwen terug.

In het totaal van 207.658 artikelen wordt Femke Halsema in combinatie met haar functie 1260 keer genoemd in de dagbladen. Rita Verdonk en Gerda Verburg gaan hier nog gelijk op, zij worden beide 585 keer genoemd in de dagbladen. Bij de publieke omroep wordt Femke Halsema 109 keer genoemd in de verschillende tv-uitzendingen. Hier neemt Rita Verdonk een kleine voorsprong op Gerda Verburg. Verdonk wordt hier 44 keer genoemd, Verburg 34 keer. De overige vrouwen in de top 10 voor zowel dagbladen als televisie verschillen niet veel van elkaar.

Van de overige categorieën is de vrouw die het meest is genoemd Nicolien Sauerbreij (sport), zij werd 229 keer genoemd. Sauerbreij werd gevolgd door Erica Terpstra, eveneens sport. Zij werd 226 keer genoemd. Op de derde plaats eindigde Linda de Mol (media), zij werd 218 keer genoemd.

Op basis van dit onderzoek is gebleken dat het aantal keer dat vrouwen voorkomen in de dagbladen gering is, bij de televisie-uitzendingen is dit nog minder. Ten eerste is daarbij van belang dat de partijleiders en politici die behoren tot de grote partijen meer aandacht krijgen van de landelijke dagbladen en de publieke omroep. De lijsttrekkers van de grote partijen zijn zonder uitzondering mannen; de top 3 bestaat uit Geert Wilders, Jan Peter Balkenende en Mark Rutte. Bij de kleinere partijen heeft Femke Halsema wel een voorsprong op Alexander Pechtold.

Ten tweede is van belang dat media-aandacht vooral wordt verkregen door nieuwswaardige incidenten. Zo is de politicus die het afgelopen jaar zonder meer het meest in het nieuws is geweest Geert Wilders. Door verschillende gebeurtenissen heeft Geert Wilders ruim aandacht gekregen. Hij was betrokken bij een rechtszaak, en heeft het afgelopen jaar ferme uitspraken gedaan. Ditzelfde zien we ook terug in de top 10 van vrouwen. Kathleen Ferrier is de enige vrouwelijke politicus in Nederland die in de top 10 staat en geen lijsttrekker, staatssecretaris of minister is (geweest). De reden van haar aanwezigheid in de top 10 is dat haar standpunt als CDA-dissident, tegen samenwerking van het CDA en de VVD met de PVV, de gemeoederen in Nederland flink heeft beziggehouden. Ook heeft Rita Verdonk als lijsttrekker van een kleine partij (ze was tot juni 2010 het enige Kamerlid van haar partij Trots op Nederland) een opvallend hoge notering. Reden hiervoor is de politieke carrière van Verdonk. Daarnaast wordt ook zij genoemd om haar gedurfde en duidelijke uitspraken.

Betrokkenheid bij een grote partij of nieuwswaardige gebeurtenis, of het doen van nieuwswaardige uitspraken zijn de factoren die lijken te bepalen wie het meest in het nieuws komen, niet het feit of iemand man of vrouw is. De grote partijen hebben allen mannelijke lijsttrekkers en er zijn in de politiek geen vrouwen die voor net zoveel opschudding zorgen door het doen van bepaalde uitspraken als Wilders dat doet.

Nu in het Kabinet-Rutte I minder vrouwen zitten dan voorheen en Femke Halsema heeft aangegeven te stoppen met haar politieke carrière is het de vraag of 2011 een toename van het aantal deskundige vrouwen in de media zal opleveren.

Januari 2010

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van:

En mede mogelijk gemaakt door Eureko Academy Life & Pensions en BDO Accountants & Adviseurs.

Bijlage 1

In de onderstaande overzichten staan alle namen vermeld die zijn meegenomen in het onderzoek.

VROUWEN OPENBAAR BESTUUR

Agnes Jongerius, Margo Vliegthart, Louise Fresco, Renee Bergkamp, Annemarie van Campen, Edith Snoey, Renee Jones-Bos, Kitty Roozmond, Andree van Es, Annet Bertram, Saskia Stuiveling, Annemarie Jorritsma

VROUWEN JUSTITIE EN OPENBARE ORDE

Benedicte Ficq, Carla Eradus, Wilhelmina Thomassen, Sacha Prechal, Inez Weski, Lilian Goncalves-Ho Kang You, Roos van Erp-Bruinsma, Janine van den Berg, Britta Bohler, Simone Roos, Rieke Samson Geerlings, Mary de Gaay Fortman, Erna Kortlang, Jeanette Morang

VROUWEN MEDIA

Antoinette Hertsenberg, Linda de Mol, Tina Nijkamp, Patty Geneste, Tineke Bahlmann, Annemarie van Gaal, Monica Galer, Imme Rog, Clair Polak, Sylvia Witteman, Birgit Donker, Karin de Groot, Margriet van der Linden, Jaqueline Brehorst, Judith Osborn, Marike Stellinga, Marcia Nieuwenhuis

VROUWEN ONDERWIJS EN WETENSCHAP

Henriette Maassen van den Brink, Yvonne van Rooy, Pauline van der Meer Mohr, Eveline Crone, Annette Roeters, Geri Bonhof, Halleh Ghorashi, Kete Kervezee, Els Goumy, Jos Leenhouts, Geert ten Dam, Dymph van den Boom, Mari-
anne van Dam-Mieras, Ernestine van der Wall, Esther Mirjam Sent

VROUWEN CULTUUR

Gitta Luiten, Els Swaab, Henriette Post, Els van Odijk, Ally Derks, Liesbeth van der Pol, Angelique Westerhof, Francine Houben, Winnie Sorgdrager, Marlene Dumas, Saskia Bos, Hedy D'Ancona, Caroline Mouwens, Jet de Ranitz, Emily Ansenk

VROUWEN SPORT

Clemence Ross-van Dorp, Mavis Carrilho, Karin van Bijsterveld, Heleen Crielaard, Franciska Ravestein, Leontien van Moorsel, Lornah Kiplagat, Astrid Wisman, Hetteke Frima, Erica Terpstra, Vera Pauw, Carolien Gehrels, Lydia la Riviere Zijdel, Annelies Knoppers, Nicolien Sauerbreij

VROUWEN GOEDE DOELEN

Sigrid van Aken, Jeroo Billimoria, Tineke Ceelen, Adriana Esmeijer, Louise van Deth, Marijke van Eck, Farah Karimi, Nicky McIntyre, Manuela Monteiro, Nina Tellegen, Sandra Lutchman, Greetje Lubbi, Mabel Wisse Smit, Liesbeth van Tongeren, Rebecca Gomberts, Willemijn Verloop

VROUWEN GEZONDHEIDSZORG

Louise Gunning, Cathy van Beuk, Pauline Meurs, Marleen Barth, Marjanne Sint, Attie Schipaanboord, Iris van Bennekom, Melanie Schultz van Hagen, Aysel Erbudak, Petra de Jong, Marianne de Visser, Didi Braat, Jozien Bensing, Toine Lagro-Janssen

VROUWEN BEDRIJFSLEVEN

Angelien Kemna, Caroline Princen, Else Bos, Nancy McKinstry, Carola Smits-Nusteling, Merel van Vroonhoven, Gerlinde Silvis, Annemiek Fentener van Vlissingen, Marieke van Lierlels, Marjan Oudeman, Trude Maas-de Brouwer, Dien de Boer-Kruyt, Irene Asscher-Vonk, Tineke Bahlmann, Pamela Bouwmeester, Kirsten Verdel, Ella Vogelaar, Sybilla Dekker, Carmen Breedveld, Joan Ferrier, Maritza Russel, Colette Cloosterman, Joanne Kellerman

VROUWEN POLITIEK

EU:

Neelie kroes

Groenlinks:

Femke Halsema, Naima Azough, Ineke van Gent, Mariko Peters, Isabelle Diks, Jolande Sap, Liesbeth van Tongeren, Linda Voortman

ChirstenUnie:

Tineke Huizinga-Heringa, Esmé Wiegman, Cynthia Ortega-Martijn

D66:

Fatma Koser Kaya, Stientje van Veldhoven, Magda Berndsens-Jansen, Pia Dijkstra, Wassila Hachchi

SP:

Agnes Kant, Renske Leijten, Marianne Langkamp, Sharon Gesthuizen, Arda Gerkens, Sadet Karabulut, Nathalie de Rooij, Rosita van Gijlswijk, Krista van Velzen, Manja Smits, Trix de Roos, Nine Kooiman

Partij voor de dieren:

Marianne Thieme, Esther Ouwehand

PVV

Fleur Agema, Karen Gerbrands, Lilian Helder

CDA

Margreet Smilde, Marleen de Pater-van der Meer, Nicolien van Vroonhoven-Kok, Liesbeth Spies, Annie Schreijer-Pierik, Ine Aasted-Madsen-van Stiphout, Corien Jonker, Gerda Verburg, Ciska Jodersma, Madeleine van Toorenburg, Kathleen Ferrier, Elly Blanksma-van den Heuvel, Karien van Gennip, Ank Bijleveld-Schouten, Maria van der Hoeven, Antoinette Vietsch, Mirjam Sterk, Ans Willemsse-van der Ploeg, Marja Bijleveld-Schouten, Janneke Schermers, Sabine Uitslag, Hanke Bruins-Slot, Marlies Veldhuijzen van Zanten

PvdA

Anja Timmer, Mariette Hamer, Lia Roefs, Samira Bouchibti, Eelke van der Veen, Lutz Jacobi, Angelien Eijsink, Khadija Arib, Pauline Smeets, Marianne Besselink, Lea Bouwmeester, Chantal Gill'ard, Mei Li Vos, Margot Kraneveldt-van der Veen, Sharon Dijksma, Gerdi Verbeet, Marjo van Dijken, Attje Kuiken, Nebahat Albayrak, Jacqueline Cramer, Jet Bussemaker, Agnes Wolbert, Jetta Klijnsma, Guusje ter Horst, Saskia Laaper-Ter Steege, Patricia Linhard, Sjoera Dijkers, Tanja Jadnanansing

TON

Rita Verdonk

VVD

Anouschka van Miltenburg, Edith Schippers, Helma Nepperus, Brigitte van der Burg, Laetitia Griffith, Janneke Snijder-Hazelhoff, Dezentje Hamming-Bluemink, Melanie Schultz van Haegen, Betty de Boer, Helma Lodders, Anne Wil Lucas-Smeerdijk, Cora van Nieuwenhuizen, Tamara Venrooy-van Ark, Karin Straus

LIJSTTREKKERS/PARTIJLEIDERS

Jan Peter Balkenende, Job Cohen, Emile Roemer, Mark Rutte, Maxime Verhagen, Geert Wilders, Femke Halsema, Andre Rouvoet, Alexander Pechtold, Marianne Thieme, Kees van der Staaij, Rita Verdonk, Agnes Kant, Wouter Bos